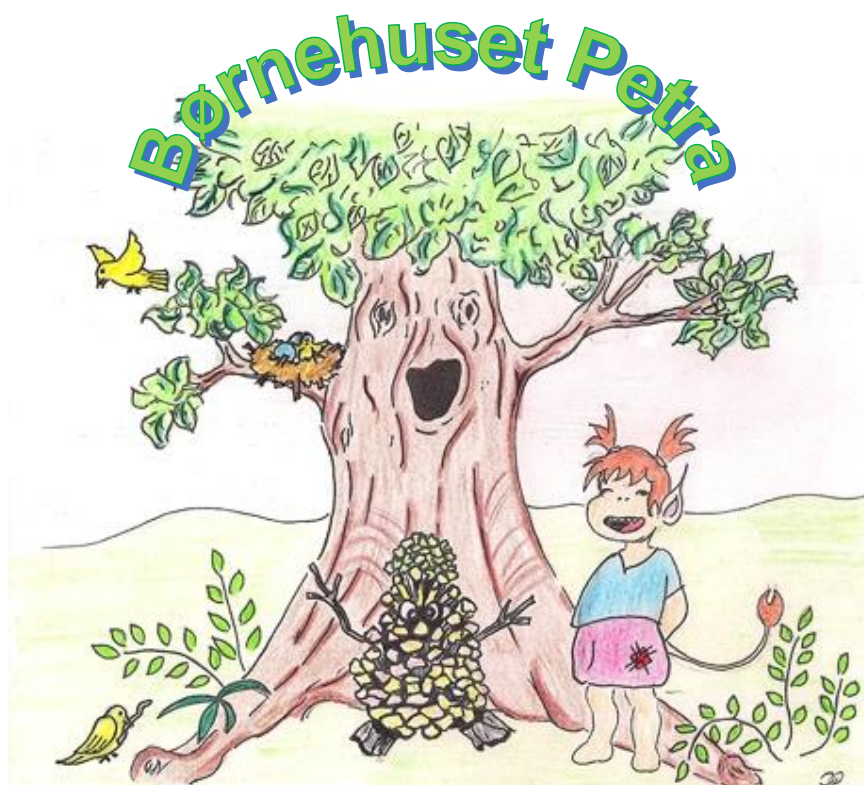

PÆDAGOGISK PLAN 2018

Dagtilbudsområdet

Børnehuset Petra
Granvej 13
9320 Hjallerup
Tlf. 9945 4996

BRØNDERSLEV **KOMMUNE**

Indholdsfortegnelse

1. PÆDAGOGISK PLAN

---

2. DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG

- 2.1 Politiske mål på Dagtilbudsområdet
- 2.2 Kommunens Børnesyn
- 2.3 Ny dagtilbudslov 2018
- 2.4 Ny styrket læreplan – grundlæggende tanker

3. PRAKSIS

- 3.1. Dagtilbuddets profil (herunder værdigrundlag eller andet styringsgrundlag)
- 3.2. Børn i sårbare og udsatte positioner
  - 3.2.1 Lokalt beredskab
  - 3.2.2 Tværfagligt samarbejde
- 3.3. Forældresamarbejde
  - 3.3.1 Samarbejde om det enkelte barns trivsel og udvikling
  - 3.3.2 Forældrebestyrelsen og den pædagogiske læreplan
  - 3.3.3 Forældretaktikken
- 3.4. Overgange
- 3.5. Digital dannelse
- 3.6. Bakspejl
- 3.7. Børnehuset Petras læringssyn

4. PÆDAGOGISKE LÆREPLANER

Alsidig personlig udvikling
Social udvikling
Kommunikation og sprog
Krop, sanser og bevægelse
Natur, udeliv og science
Kultur, æstetik og fællesskab

4.1

5.

Evaluering af læreplaner

HVORNÅR

Pædagogisk Plan 2018

1. PÆDAGOGISK PLAN

Konceptet Pædagogisk Plan i Brønderslev kommune udgør en fælles ramme for hele dagtilbudsområdet. Konceptet er blevet til i et samarbejde mellem ledelse og kommunens børnehaver, integrerede institutioner og dagpleje.

I samarbejde med Børne- & Skoleudvalget har dagtilbudsområdet besluttet, at de pædagogiske læreplaner udarbejdes og integreres som en del af dagtilbuddets samlede plan. Det betyder, at alle relevante og ønskede elementer af betydning for det pædagogiske arbejde – herunder de pædagogiske læreplaner - er samlet i ét og samme dokument. Dette dokument kaldes: **P**ædagogisk **P**lan.

De Pædagogiske Planer anvendes også som et supplement til og et redskab i den løbende dialog mellem dagtilbuddet, dagtilbudschefen og den pædagogiske konsulent. Det betyder, at det årlige tilsynsbesøg også tager udgangspunkt i dagtilbuddets Pædagogiske Plan.

2. DET PÆDAGOGISKE FUNDAMENT

Børnehaver, integrerede institutioner og dagpleje i Brønderslev Kommune skal løbende sikre, at der er overensstemmelse mellem:

- det, der politisk er vedtaget
- det som det enkelte dagtilbud har beskrevet i sin pædagogiske læreplan
- den pædagogiske hverdagspraksis

Fundamentet for den pædagogiske praksis på 0-6 års området og således også fundamentet i Pædagogisk plan, er kommunens *Sammenhængende Børnepolitik*, de politiske mål for dagtilbudsområdet og den nye dagtilbudsreform.

Det betyder, at indsatser for børnenes læring og handlinger i dagtilbuddets læringsmiljø og daglige praksis, og som det enkelte dagtilbud fastsætter for de seks temaer i den pædagogiske læreplan, har sit udgangspunkt i dette fundament.

2.1 Politiske mål for Dagtilbudsområdet 2017-2019

Alle børn i fællesskaber

For at alle børn skal trives og udvikles, skal de opleve sig som værdsatte deltagere i dagtilbuddets fællesskaber og have gode relationer til børn og voksne. Der skal være fokus på at styrke inkluderende processer og at udvikle et miljø, der appellerer til alle børn.

Læring for alle

Der skal ud fra et bredt læringsbegreb skabes gode læringsmiljøer for og med børnene. Gode læringsmiljøer der fremmer børnegruppen og det enkeltes barns læring og udvikling. Her skal tænkes at hvert barn er medskabere af sin læring i et pædagogisk læringsmiljø, som det pædagogiske personale og ledelse har ansvaret for at rammesætte og organisere.

2.2 Kommunens børnesyn

Der blev i 2015 formuleret et fælles kommunalt børnesyn, som danner grundlaget for alle fagprofessionelles pædagogiske arbejde i skoler og dagtilbud. Børnesynet opstod på baggrund af de tværfaglige indsatser i projekt Udvikling i fællesskaber. Børnesynet er endvidere en væsentlig del af kommunens *Sammenhængende Børnepolitik*.

BØRNESYN

Det enkelte barn er ligeværdigt, unikt og indeholder masser af ressourcer og udviklingspotentialer. Barnet udvikler sig og lærer gennem relationer til andre – såvel børn som voksne i et forpligtende fællesskab.

Barnet skal forstås ud fra de sammenhænge, det indgår i og ud fra de betingelser det har for at handle. Barnets adfærd kan derfor ikke ses løsrivet fra de voksnes praksis og slet ikke løsrivet fra de rammer og regler de voksne sætter op for børnenes liv med hinanden.

- For at forstå barnet, skal vi voksne undersøge barnets baggrund og hverdag
- Barnet er aldrig et problem, men det kan være en del af en problematik – og så har vi som voksne ansvaret.
- Barnets trivsel og udvikling påvirkes af hvilken tilgang og sprog, vi voksne anvender i kontakten med barnet

SOM FAGPROFESSIONEL I BRØNDERSLEV KOMMUNE BETYDER DET:

- At du er bevidst om, at den måde du forstår barnet på og det sprog du bruger, har afgørende betydning for barnets udvikling og muligheder.
- At du tager ansvar for at finde ud af hvad det er der i omgivelserne står i vejen for barnet, hvis barnet ikke lykkes ift. de krav og forventninger vi stiller i dagplejen, daginstitutionen og i skolen.
- At du aldrig beskriver et barn negativt - for så er det umuligt at forandre sig som barn
- At du kan tænke ud fra flere perspektiver, fordi virkeligheden altid kan se anderledes ud og kan ændres. Derfor benytter du flere forskellige tilgange for at barnet skal lykkes.
- At du er bevidst om at et fællesskab ikke udvikles ved at fokusere på individer – men snarere omvendt: Fællesskabet er rammen for individets dannelse og udvikling
- At du er bevidst om, at forældres holdninger og deltagelse i børnenes liv, har betydning for børnenes fællesskaber

I Børnehuset Petra skal børnesynet være en tydelig del af hverdagens praksis – både i sprog og handling – altså i interaktionen med børnene. F.eks. har det pædagogiske personale fokus på at se intentionen bag børnenes adfærd og er opmærksomme og nysgerrige i tilgangen til børnene. Som voksne tager vi ansvar for fællesskabet, inddrager forskellige perspektiver – også barnets, -

og laver "øve baner", som giver børnene tilpas udfordring og samtidig en oplevelse af at have succes med deres deltagelse. I Børnehuset Petra skal alle børn opleve at have betydning, gode venner og voksne, som kan lide dem.

Rent praktisk sikres en forankring af børnesynet i hverdagens sprog og praksis dels ved at arbejde med pædagogisk analyse og en systemisk tilgang, dels ved et kontinuerligt ledelsesmæssigt fokus og italesættelse fx ved sparring og på personalemøder mv.

2.3 Ny dagtilbudslov

Den 1. juli 2017 trådte der en ny dagtilbudslov i kraft. Baggrunden for den nye lov er en politisk aftale mellem Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre. Lovens overordnede formål er at sikre et kvalitetsløft på dagtilbudsområdet.

Den politiske aftale sætter særligt fokus på tre hovedtemaer:

1. Øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier
2. Bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv (Ny styrket læreplan)
3. Høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse

De kommende år arbejdes der både på politisk niveau, på forvaltningsniveau og i det enkelte dagtilbud med den nye dagtilbudslovs hovedelementer.

2.4 Ny styrket læreplan - grundlæggende tanker

Pr. 1. august 2018 trådte de nye bestemmelser om pædagogiske læreplaner i kraft. De er en del af den nye dagtilbudsaftale.

En af de grundlæggende tanker bag nye styrkede pædagogiske læreplaner er, at hvert barn er medskaber af sin læring i et pædagogisk læringsmiljø, som det pædagogiske personale og ledelse har ansvaret for at rammesætte og organisere. Det pædagogiske personale har ansvaret for at støtte, guide og udfordre børnene, hvad enten der er tale om leg, planlagte aktiviteter, rutiner eller spontant opståede situationer.

Den pædagogiske læreplan tager afsæt i et bredt læringsbegreb, og skal understøtte personale og ledelse i at skabe gode læringsmiljøer for og sammen med børnene. Det er hensigten, at legen og en legende tilgang til læring, barnets interesser, undring og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læringsprocesser, som barnet indgår i.

I Børnehuset Petra fremmer vi børns trivsel, udvikling, læring og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer. Vi ser altid børns udvikling og læring i relation til andre – både børn og voksne.

I vores pædagogiske praksis er legen grundlæggende, og børneperspektivet er udgangspunkt for alle aktiviteter - både rutiner, planlagte og spontane. For at barnet kan være medskaber af egen leg og læring, ser vi på barnet ud fra et resourcesyn. Vi ser barnets udviklingspotentiale, og fremmer dette ved at stille undersøgende og motiverende (mod)spørgsmål, følger barnets initiativ, roser og er anerkendende.

Vi understøtter barnets læring ud fra nærmeste udviklingszone, og er bevidste om, at læring er en mangfoldig proces, hvor børnene også kan fejle, famle og eksperimentere. Alle processer er vigtige for barnets læring og ikke mindst for udviklingen af robusthed.

Et bevidst fokus på at skabe motivation – både for den enkelte og for børnegruppen er derfor en vigtig pædagogisk tilgang ift. arbejdet med at fremme, understøtte og udvikle.

3. PRAKSIS

3.1. Dagtilbuddets profil

Børnehusets profil – trivsel og udeliv

I Børnehuset Petra skal det være sjovt, meningsfuldt, lærerigt og udviklende for både børn og voksne

Derfor lægger vi vægt på tryghed og tillid for alle. Alles trivsel er i højsædet, og kommunikation og relationer er nøgleord i hverdagens samspil.

Børnehuset Petra er kendetegnet ved:

- Aldersintegreret institution med børn fra 0-6 år
- Atmosfære og god omgangstone
- Faglighed
- Udeliv
- Ture ud af huset
- Leg

Aldersintegreret institution 0-6 år

- **Tryghed for både børn og forældre**

Børnene kan blive/gå i institutionen indtil skolestart. Søskende til børn i Petra har fortrinsret til vuggestuen, såfremt der er plads. Dette giver søskende mulighed for fælles oplevelser.

Vi tager udgangspunkt i børnenes alder og udvikling, men den pædagogiske tilgang er den samme i både vuggestue og børnehave, og børnehushets rammer giver mulighed for leg og aktivitet på tværs af aldersgrupper.

Atmosfære og god omgangstone

- **Alle mødes med venlighed og interesse**

I Børnehuset Petra er vi imødekommende og hilser alle med et "Godmorgen" og "farvel". Alle taler pænt til og om hinanden og udviser gensidig respekt. Dette er fundamentet for tillid, samarbejde og dialog.

Faglighed

- **Vi skaber et godt trivsels- og læringsmiljø**

Vi skaber relationer og er inkluderende i ord og handling. Vi har fokus på det enkelte barns styrkesider og udvikling - også i fællesskabet. Vi er anerkendende og udviser tydelighed og ansvarlighed overfor børn og voksne.

Vi opdaterer, reflekterer og udvikler egen praksis.

Udeliv

- **Vi vægter udelivet højt og lærer børnene glæden ved et aktivt udeliv**

Udeliv er sanseoplevelser og fantasi, aktivitet og motorik samt et sundt og aktivt liv. Børn i Petra udfordres fysisk i naturen og får mulighed for at opleve / stifte bekendtskab med kulturelle værdier. I Børnehuset Petra vægter vi legen højt, og det indarbejder vi, både på ture ud af huset, og i forhold til legepladsen.

Ture ud af huset

- **Vi er bevidste om at ændre konteksten**

I Børnehuset Petra har vi fokus på dannelse. Børn skal udvikles til robuste, livsduelige individer og kunne begå sig i livet – som barn, ung og voksen.

Med ture ud af huset ændrer vi den daglige kontekst og fremmer børnenes kompetencer sprogligt, socialt, personligt og motorisk. Ture ud af huset er berigende og giver frirum for alle – ude som hjemme. En tur er en sanseoplevelse i fællesskab - en fælles historie. Børnene opnår følelsen af samhørighed.

Leg

- **Vi guider og følger børnenes spor**

Leg i Petra er både planlagte aktiviteter og fri leg. – Begge har pædagogisk kvalitet og udviklingsværdi for børnene.

I legen får børnene mulighed for fordybelse og koncentration. De bliver inspireret, forhandler og lærer af hinanden. Børnene fremmer deres fantasi og kreativitet, udvikler strategier og venskaber, og styrker dermed deres sociale færdigheder. Kort sagt – børnene øver sig på voksenlivet!

3.2 Børn i sårbare og udsatte positioner

I Børnehuset Petra arbejder vi bevidst med børn med alle former for særlige behov, samt børn i sårbare og udsatte positioner. Det er vigtigt, at alle børn føler sig accepteret og respekteret. At de oplever at høre til, samt at de er værdifulde i forhold til både børn og voksne. Børn skal opleve, at de er en aktiv del af børnegruppen.

Identitet skabes i relationen, – dvs. det at være en del af et fællesskab. At føle, at man hører til og er værdifuld, er med til at skabe barnets identitet og dannelse.

Ved at indgå i et fællesskab lærer børnene basale spilleregler – f.eks. at gå på kompromis, vente på tur, ikke altid at få sin vilje m.m. Dvs. at børnene lærer at være en del af et demokratisk samfund.

3.2.1. Lokalt beredskab

En fremtrædende målsætning i Børnehuset Petra er tryghed og tillid for alle. Alles trivsel er i højsædet, og kommunikation og relationer er nøgleord i hverdagens samspil. Med et bevidst fokus på tidlig opsporing og forebyggelse er den del af den daglige pædagogiske praksis.

For at sikre børn i sårbare og udsatte positioner arbejder vi målrettet med Pædagogisk Analyse og SMTTE-model. Vi udarbejder handleplaner, som vi deler med forældrene, så vi samarbejder om de samme mål. Pædagogisk tænker vi altid didaktisk i forhold til, at børn med særlige behov og børn i sårbare og udsatte positioner skal kunne indgå og være en aktiv del af børnefællesskabet og legen, hverdagens rutiner, aktiviteter og relationer.

Vi indstiller, i samarbejde med forældrene, børn til PPR, hvis vi oplever, at der er behov for at trække på talepædagoger og psykologer, ligesom vi søger støtte til børnene via Støtte teamet, eller henviser børn til mini GPSen. Forældrene kan også få tilbud om at deltage i familie GPS.

Vi indstiller, i samarbejde med forældrene, også børn til børneergo- fysioterapeut, hvis vi oplever, at der kan være udfordringer i forhold til børns sansemotoriske udvikling.

3.2.2. Tværfagligt samarbejde

I de tilfælde hvor vi oplever, at der er behov for en særlig indsats eller en tidlig indsats i en familie, har vi mulighed for at få konsultativ sparring fra det tværfaglige småbørnsteam. Har barnet/familien allerede en sag i Børne & Familieafdelingen, kan vi indkalde til et netværksmøde.

3.3. Forældresamarbejde

- Samarbejde om det enkelte barns trivsel og udvikling
- Forældrebestyrelsen og den pædagogiske læreplan
- Forældretaktikken (Udvikling i fællesskaber)

3.3.1. Samarbejde om det enkelte barns trivsel og udvikling

Vi har opstartssamtale med forældrene, inden barnet starter i Børnehuset Petra. Her er det primære fokus at høre om barnet, vaner, rutiner og at aftale, hvordan opstarten skal være. Vi fortæller om Børnehuset Petra, de praktiske ting og vores rutiner.

Pædagogisk Plan 2018

Efter ca. 4 måneder har vi en opfølgningssamtale. Opstår der et behov, indkalder vi til samtale før. I samtalen er det primære fokus på barnets trivsel og tilhørsforhold samt på, hvordan forældrene oplever det. Vi sprogtester alle 3-årige og gennemgår sprogtesten med forældrene.

I vuggestuen har vi løbende samtaler efter behov og en obligatorisk samtale omkring 2,6 år, hvor det primære fokus er på barnets udvikling og trivsel samt på overgangen til børnehaven. Vi starter med at lave TRAS (Tidlig Registrering Af børns Sprogudvikling). TRAS'en gennemgås her og følges med børnene i børnehaven.

Har vi børn med særlige behov eller børn i sårbare og udsatte positioner, har vi løbende møder med forældrene for at sikre en målrettet indsats både i Børnehuset og i hjemmet. Vi laver handleplaner, så vi har fælles mål, og benytter os af det tværfaglige samarbejde, som er til rådighed i kommunen.

4 års samtale

Det primære fokus er på barnets trivsel og udvikling - både i forhold til grov- og finmotorik, sprog, det sociale og det personlige.

Førskolegruppen

Barnets forventninger til skolen har betydning for, hvordan det møder skolen. Disse forventninger formes allerede i børnehaven, og i det pædagogiske arbejde fokuserer vi på, at barnet får de bedste forudsætninger for at træde kompetent ind i det nye, som venter dem i skolen.

Hvis forældrene eller vi oplever et behov, gennemfører vi førskolesamtaler med forældrene i forhold til barnets udvikling, trivsel og særlige opmærksomhedspunkter. I forhold til de børn, hvor vi vurderer, at der er behov for særlig opmærksomhed, holder vi overleveringsmøde med skolen for at sikre at også disse børn får en optimal skolestart.

3.3.2. Forældrebestyrelsen og den pædagogiske læreplan

I Børnehuset Petra har vi en bestyrelse bestående af 5 forældre og en medarbejderrepræsentant for det pædagogiske personale.

Bestyrelsen arbejder f.eks. med; Kommunens børnesyn, den sammenhængende børnepolitik, Børnehuset Petras kostpolitik, god omgangstone og løbende emner, der er relevante for Børnehuset Petra eller som rører sig i tiden.

Vi har den pædagogisk læreplan som punkt på et på bestyrelsesmøde, og bestyrelsen godkender den pædagogiske plan, inden den sendes til kommunen.

3.3.3. Forældretaktikken

I Børnehuset Petra er der en høj grad af forældreinvolvering i forhold til det enkelte barn, men også i forhold til, at barnet er en del af et fællesskab f.eks. legerelationer og venskaber. Nye forældre får en folder med "gode vaner" - et forslag fra forældrebestyrelsen, og her beskriver bestyrelsen:

- Elektronisk ind- og udtjekning.
- Ferieblanketter.
- Betaling af eftermiddagsmad.
- Smitsomme sygdomme.

- Forældresammenhold og den gode omgangstone.

I 2016 satte bestyrelsen et nyt tiltag i gang i forhold til spis-sammen-aftener. Disse aftener foregår årgangsvis og er et initiativ affødt af Udvikling i fællesskaber. Initiativet skal ses ud fra, at årgangene skal følges ad i mange år, og derfor er det vigtigt, at forældrene får et fællesskab og gode relationer til både hinanden og børnene. Tiltaget er evalueret, og er blevet taget rigtig godt imod. Spis-sammen-aftener fortsætter Børnehuset derfor med fremadrettet.

Helt generelt, mener bestyrelsen, at der er et stærkt forældresamarbejde og stor forældreopbakning i forhold til Børnehuset Petra. Værdierne i Børnehuset Petra (respekt, tryghed, fællesskab, faglighed og læring) er med til at skabe gensidig tillid, respekt og anerkendelse, hvilket betyder, at vi involverer og stiller krav og fordeler ansvaret forældre og personale imellem.

3.4. Overgange

- Sammenhængskraft med 0.klasse
- Fælles pædagogisk fundament i kommunen
- Lokale indsatser

Ud fra Inge Schoug Larsens forskning arbejder vi med at skabe et fælles afsæt for samarbejdet omkring overgangen børnehave - skole i kommunen. Vi er i gang med at udarbejde en pjeceset til forældre og fagprofessionelle, som skal være vores fælles afsæt for samarbejdet om overgangen. Derudover skal der etableres et lokalt samarbejde mellem skolerne og dagtilbuddene i lokalområdet.

I Hjallerup har vi igennem mange år skabt en tradition for dette samarbejde. Bl.a. laver vi førskoletræf i de tre børnehaver i samarbejde med skole og SFO. Førskoletræffet er bygget op, så børnene – med passende intervaller - er sammen på tværs af børnehaverne fra april og frem til sommerferien. Børnehaveklasselederne besøger også de 3 børnehaver for at skabe en relation til børnene og for at se, hvordan vi arbejder med førskolebørnene. Som nævnt under afsnittet om førskolegruppen, er det vigtigt at skabe genkendelighed for børnene, når de starter i skolen. Også SFO'en tilknytter en pædagog til børnehaverne. Pædagogen deltager også i førskoletræffene, og besøger børnehaverne flere gange for at skabe en god relation til børnene.

3.5 Digital dannelse

I Børnehuset Petra ser vi IT og digitale redskaber som et samfundsvilkår, som børnene skal lære at bruge og forholde sig til. Det betyder, at børnene skal opnå fortrolighed med forskellige digitale redskaber, så de opleves som en naturlig del af dagligdagen.

Det er vigtigt, at børnene i Børnehuset får kendskab til hvordan, hvornår og hvad de kan bruge de digitale medier til, da det giver dem en vigtig forudsætning for deres videre læring i livet.

Digitale medier skal give mening i forhold til børns læring. Det er vigtigt, at børnene er aktive medskabere af indholdet, og at det ikke blot er passiv underholdning. Derfor skal børn og voksne sammen udforske og eksperimentere med forskellige digitale medier.

Børnehuset Petra har indkøbt digitale redskaber – iPads som kan være med til at støtte børnenes læring. Den grundlæggende pædagogiske tanke for brugen af iPads er, at de anvendes i situationer, hvor de kan støtte børnenes leg og læring - både individuelt og i fællesskabet.

Vi har også en Kid Smart, som er en PC, hvor der er læringsspil i forhold til forskellige temaer. De kan bruges i gruppen som optakt til det, der er i Kid Smart. Dette er et projekt, der startede op sammen med Biblioteket, men som vi nu selv står for at vedligeholde - også i forhold til nye lærings-spil og temaer. Vi har meget stor gavn af initiativet i forhold til vores læreplanstemaer.

3.6 Bakspejl – status og fremadrettet fokus

Bakspejlet skal indeholde:

a) Beskrivelse af arbejdet med kommunens Børnesyn

I Børnehuset Petra arbejder vi ud fra:

- Dagtilbudsloven
- Den sammenhængende børnepolitik
- Kommunens Børnesyn
- Børnehuset Petras værdier

Vi arbejder målrettet med at skabe trygge rammer for det enkelte barn og for fællesskabet. Vi er bevidste om, at vi som voksne er rollemodeller i den måde, som vi er sammen på både kommunikativt og i handling. Vi ved, at børn har brug for at føle:

- at de hører til
- at de er en del af et fællesskab
- at de har gode relationer til børn og voksne (ICDP er en grundlæggende arbejdsform i Petra)

Vi ved, at børn lærer, dannes, trives og udvikles gennem den gode relation. Vi ser på konteksten for at forstå og for at kunne analysere, hvordan vi kan skabe de bedste rammer for et barns trivsel og læring. Vi er bevidste om, at det handler om vores – de voksnes – praksis, og derfor justerer vi os for at skabe de bedste rammer for børnene.

Vi har arbejdet med kommunens børnesyn, og har gennem vores praksis gjort den levende og nærværende i forhold til tale og handling i Børnehuset Petra. Den er implementeret i forhold til, at vi er gået fra individorienteret til systemisk tænkning. Vi tænker børn i fællesskaber fordi vi ved, at børn lærer og dannes gennem relationer til andre. Vi er bevidste om, at kommunens børnesyn skal kunne ses i handling og høres i tale i alle hverdagens rutiner, legen, aktiviteter og i måden, vi er sammen på.

b) Beskrivelse i brugen af målrettede handleplaner (PA og SMTTE)

I vores praksis arbejder vi med Pædagogisk Analyse, og har fastlagte møder i forhold til PA-metode og arbejde. Vi laver iagttagelser og handleplaner i forhold til den problemstilling, som vi arbejder med. Vi ser på barnet i konteksten, og er nysgerrige på egen praksis og justere os for at afprøve nye veje og perspektiver i forhold til problemstillingen.

c) Høj kvalitet i dagtilbud – Hvad arbejdes der med hos jer?

Vi er meget optaget af legen og mere specifikt den vokseninitierede leg. Vi har fået øje på, at dette er et udviklingspunkt for os i Børnehuset. Vi har altid vægtet legen højt, og ved at der er børn, som har brug for støtte i legen. Gennem uddannelse har vi fået øjnene op for,

at den initierede leg kan støtte børnene i deres leg, men vi kan også udvide legen, når vi er bevidste om vores rolle i legen.

- d) Refleksion over den pædagogiske praksis generelt.
- Vi har været meget optaget af vores rutiner og den måde, hvorpå vi har tænkt pædagogikken ind i forhold til rutiner og dagligdagen. Vi ser det som en stor fordel, at vi spiser i café med børnehavebørnene, fordi det skaber mulighed for selv- og medbestemmelse, og så har børnene ikke opbrud så mange gange i løbet af en dag.
  - I vuggestuen praktiserer de en form for café om eftermiddagen, når der er eftermiddagsmad. Her kan børnene i eget tempo, når de kommer op fra middagssøvnen, komme hen til bordet og spise.
  - Vi har arbejdet meget med at skabe en struktur, der giver børnene mulighed for at være selvhjulpne. Vi har også indrettet de voksnes garderobe med udendørs tøj og støvler tæt på børnenes garderobe. Dette bevirker, at de voksne er klædt på og klar, når børnene er det. Børnene er ikke længere i venteposition for at komme ud, hvilket giver en mere rolig overgang fra inde til ude.
  - Høj prioritering af legen har aldrig været på bekostning af planlagte aktiviteter, men vi er blevet optaget af, hvordan vi kan synliggøre og dokumentere legen på en ny måde.
  - Vi har været inspireret af de iagttagelser, som Ole Henrik Hansen har gjort i huset. I den forbindelse arbejder vi med at udvide vores rutiner, så de giver de bedste betingelser for, at børnene kan have selv- og medbestemmelse og være selvhjulpne.

3.7. Børnehuset Petras lærings syn

Tilrettelæggelse af læringsmiljøer kræver nærværende voksne, der anerkender børnene, og som understøtter og udfordrer det enkelte barn, så det opnår tillid – både til sig selv og sine omgivelser. Det pædagogiske arbejde i Børnehuset Petra tager derfor afsæt i relationspædagogikken – den anerkendende tilgang. Det gælder både i samvær, kommunikation og tilrettelæggelse af det pædagogiske arbejde.

I Børnehuset Petra forstår vi læring som en proces, hvor børn tilegner sig viden og færdigheder gennem de erfaringer, de gør sig ved at deltage og bidrage i samspil med andre. Børnene ses som medskabere af læring ved at være undersøgende og aktive, og vi tillægger legen en central betydning for læringen.

I Børnehuset Petra finder vi det vigtigt at understøtte læringen gennem spontane oplevelser og leg, men også gennem voksenskabte og voksenunderstøttende aktiviteter og oplevelser, hvor det enkelte barns læring tager udgangspunkt i dets ressourcer, kompetencer og interesse. Vi er derfor opmærksomme på, at børn lærer i forskellige tempi.

Vores pædagogiske praksis, og måden vi indretter os på, har derfor betydning for, hvordan og hvad børnene lærer i løbet af dagen, og vi lægger stor vægt på, at vi som voksne er i stand til at gå foran, ved siden af og bagved barnet alt efter, hvilken situation vi befinder os i.

Vi tror på, at alle børn har en iboende lyst til at lære, og at de lærer i alle situationer og af alt det de ser, hører, oplever (gør) og føler. De lærer ikke kun én ting ad gangen men på mange felter på samme tid. Vi tilgodeser de forskellige læringsstile i hverdagen.

Pædagogisk Plan 2018

Vi udfordrer børnene til at tænke og handle selvstændigt. Som voksne gør vi derfor ikke noget, som børnene selv er kompetente til. Gentagelser er en vigtig del af børns læring, men også relationen mellem børn og voksne er vigtige i forhold til børns læring.

"... at få et positivt forhold til at lære at lære er et mål i sig selv samtidigt med, at det skaber forudsætning for videre læring"

(Berit Bae)

Pædagogiske læreplaner

4. PÆDAGOGISK LÆREPLANER

Regeringen ønsker med den nye dagtilbudsftale at sikre bedre trivsel og læring for alle børn samt et sammenhængende børneliv. Dette skal sikres gennem en styrket ramme om det pædagogiske arbejde med børns læring, trivsel og dannelse. Dette skal blandt andet udmøntes i den styrkede pædagogiske læreplan, som trådte i kraft 1. august 2018.

Læreplanen indeholder seks obligatoriske temaer:

- Alsidige personlige udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og Sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, ude liv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Læreplanerne og læringsmålene skal være relevante for alle børn uanset baggrund, sprog, kultur og traditioner.

Pædagogisk læreplan i Børnehuset Petra

I Børnehuset Petra har vi valgt i første omgang at beskrive 2 læreplanstemaer; "Alsidig personlig udvikling" og "Social udvikling". Temaerne beskrives i forhold til leg og daglige rutiner. Vi vil løbende udarbejde de næste læreplanstemaer og de forventes færdige til 1.7.2019.

Valg af to læreplanstemaer er et aktivt valg, da dette år er et prøveår og en øvebane i forhold til de nye styrkede læreplaner. I børnehuset har vi haft en proces i personalegruppen i forhold til at få læreplanerne ind under huden, så det bliver et aktivt pædagogisk arbejdsredskab i dagligdagen. Vi vil gennem året arbejde med de øvrige læreplanstemaer og færdiggøre de 2 første og løbende lægge dem ind når der er færdige.

1. ALSIDIGE PERSONLIGE UDVIKLING

<p>Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse, hvilket børn i særlig grad udvikler gennem leg.</p> <p>Børn skal have erfaringer med, at de selv kan påvirke deres livsbetingelser inden for rammerne af et fællesskab. Dermed opnår børnene gode forudsætninger for at navigere trygt, nysgerrigt og udforskende i det nære miljø. Dette vil ruste dem til at håndtere fremtidige uddannelses- og livsarenaer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Engagement • Livsduelighed • Gåpåmod • Deltagelseskompetence 	<p>Temabeskrivelse</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund. • Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering. 	<p>Pædagogiske Læringsmål</p>
<p>Vi ved at børns personlige udvikling er vigtig og har stor betydning i forhold til deres voksne liv. Vi ved også at børn der oplever tryghed, og nærværende voksne, udvikler sig til robuste og livsduelige voksne, der har gåpåmod, er engagerede og har deltagerkompetencer. Vi ved, at børn i sårbare og udsatte positioner kan være særligt udfordret i deres personlige udvikling både i legen, planlagte aktiviteter,</p>	<p>Konkrete initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> - I legen - I planlagte aktiviteter

spontant opståede situationer og i daglige rutiner. For at give dem de bedste udviklingsbetingelser og modet til at øve sig, opleve sig som kompetente, føle at de hører til, er vi bevidste om at skabe et læringsmiljø, der særligt understøtter den personlige udvikling hos alle børn. Helt konkret anvender vi de to læringsrum; gå foran og ved siden af. Når det lykkedes, går vi bagved.

Legen

I Børnehuset Petra forstår vi læring som en proces, hvor børn tilegner sig viden og færdigheder gennem de erfaringer, de gør sig ved at deltage og bidrage i samspil med andre. Børnene ses som medskabere af læring ved at være undersøgende og aktive, og vi tillægger legen en central betydning for læring

Pædagogisk metodisk tilgang

- Vi handler grundlæggende ud fra vores værdi om tryghed. Vi guider og anerkender, når barnet tager initiativ til at handle selv, og har gåpåmod til at turde/ville øve sig. Vi følger barnets spor, hvor vi handler ud fra de tre læringsrum "foran, ved siden af og bagved", og vi arbejder med at udvide legen for at give barnet nye handlemuligheder.
- Vi arbejder hele tiden med at udvide barnets relationer i legen, - både på tværs af alder, køn, sociale og kulturelle kategorier. På den måde gives børnene en større robusthed i hverdagen og legen. Vi ved, at det er gennem relationen til andre, at børnene udvikler sig og opnår nye kompetencer.
- For at styrke børnenes robusthed arbejder vi hele tiden med at udvide børnenes relationer på tværs af alder, køn og sociale og kulturelle kategorier.

Planlagte aktiviteter

Pædagogisk metodisk tilgang

- Når vi planlægger aktiviteter, sker det i både i aldersopdelte grupper og på tværs af aldersgrupper, vi tager udgangspunkt i det børnene, er optaget af og ud fra hvad vi ved der er vigtigt i forhold til børnenes udvikling af engagement, livsduelighed, gåpåmod og deltagelseskompetence.
- Vi tilrettelægger aktiviteter der tilgodeser børnenes forskellige læringsstile og tempoer og vi tager udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklings zone så vi pirrer deres nysgerrighed og viden så de oplever sig kompetente

Spontant opståede situationer

Pædagogisk metodisk tilgang

- Vi griber øjeblikke når vi oplever at børnene stiller nysgerrige spørgsmål og gerne vil vide mere. Vi inddrager børnenes viden og udvider deres viden ved at stille os til rådighed med

- *I spontant opståede situationer*
- *I daglige rutiner*

Beskriv også her, hvad I skal være særligt opmærksomme på ift. børn i ud-satte positioner

<p>vores viden men også i samarbejde med børnene finder vi svar på det de er optaget af og viser interesser for.</p> <p>Daglige rutiner Pædagogisk metodisk tilgang</p> <ul style="list-style-type: none"> - Daglige rutiner er en stor del af vores hverdag sammen med børnene, så derfor er det vigtigt at vi tænker børnenes inddragelse, engagement, gå på mod og aktiv deltagelse i forhold til det enkelte barn og dets udvikling, dette gælder når vi siger godmorgen og ankommer i børnehaven, når vi er i garderoben, når vi spiser, er på badeværelset, på stuen, på legepladsen og når vi siger farvel ved afhentning. - I daglige rutiner guider og opmuntrer vi børnene til at øve sig og blive selvhjulpne. Det er vigtigt at børnene får modet til at øve sig. - Vi opfordrer til at børnene hjælper hinanden og dermed oplever at være en vigtig del af gruppen der kan bidrage til at hjælpe andre. - Vi tilrettelægger de daglige rutiner så børnene har mulighed for at agere selvhjulpne, have selvbestemmelse, medindflydelse og oplever sig som kompetente. - Pædagogisk har vi tænkt fællesskabet ind i forhold til de daglige rutiner. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Når barnet handler selvstændigt og udviser gåpåmod til at ville øve sig - Når barnet agerer hensigtsmæssigt i den konkrete situation - Når barnet lykkes med at løse en given udfordring - Når barnet inviterer til leg, og selv er aktiv i forhold til at indgå i leg - Når barnet selv kan handle i forhold til daglige rutiner og legen - Når børn selv tager initiativ til at hjælpe andre. 	<p>Tegn på læring <i>Til hvert læringsmål noteres de 'tegn på læring' som I forventer at se hos børnene.</i></p>
<p>Fysiske rammer: Pædagogikken er tænkt ind i de fysiske rammer. F.eks.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I børnehaven spiser vi i café, hvor børnene selv kan bestemme, hvornår de vil spise i et givent tidsrum. - På stuerne er vores møbler på hjul, så vi hurtigt kan møblere om, hvis vi kan se, at børnegruppen har brug for andre rum, end det stuen tilbyder. Stuerne er indrettet med små læringsrum, hvor der er mulighed for fordybelse. <p>Det pædagogiske personale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Som personale ved vi, at vi er rollemodeller, og at det er os, der sætter rammen så børnene kan agere og handle i trygge rammer. De kan eksperimentere og være kreative, fordi de kender rammen, og er trygge ved det. - Som pædagogisk personale er vi guidende og støttende, og vi justerer os i forhold til barnet. Vi bruger de 3 læringsrum foran, ved 	<p>Læringsmiljø <i>Beskriv hvilke indsatser I har fokus på indenfor alle 4 punkter om det gode læringsmiljø. Herunder skal I også beskrive hvorledes I, i jeres læringsmiljø (indenfor alle 4 områder) har fokus på børn i udsatte positioner</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Den fysiske indretning 2. Det pædagogiske personale 3. Børnefællesskaber 4. Ledelse

Pædagogisk Plan 2018

siden af og bagved. Vi arbejder ud fra ICDP. - Vi anerkender børnenes følelser og ser børnene som unikke med ressourcer og udviklingspotentiale. Vi arbejder ud fra NUZO i forhold til krav og udfordringer.

Børnefællesskaber:

- Vi vægter en god tone og tryk atmosfære i børnegruppen, hvor der er plads og rum til forskellighed. Vi italesætter, at alle børn kan holde hinanden i hånden i Børnehuset Petra. Vi arbejder bevidst med at sammensætte børnene på tværs af køn, relationer, alder og kultur, - f.eks. når vi er på tur.
- Vi giver børnene udfordringer og oplevelser via vores ture ud af huset, og vi arbejder med at skabe samhørighed og tilhørsforhold. Dette er en prioritering, fordi vi ved, at det er vigtigt, at børnene føler, at de hører til i Børnehuset Petra.

Ledelse:

- Det er vigtigt, at pædagogerne påtager sig ansvaret og ledelsen i børnegruppen. Det har derfor stor betydning for børnene, at den samlede personalegruppe har fælles holdninger, tilgange og pædagogisk fundament. Ledelsesmæssigt er der således fokus på fastholdelse af børnehushets værdier og en fælles faglig tilgang til det pædagogiske arbejde.
- Ledelsesmæssigt er der fokus på betydningen af nye folk i huset (faste som midlertidige). Derfor prioriteres der ressourcer på at introducere, guide og informere de nye, så de ved hvorfor og hvordan, og bliver bevidste om vigtigheden af, at vi er enige om det pædagogiske arbejde – vores kerneopgave.

2. SOCIAL UDVIKLING

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Pædagogiske Læringsmål

Vi ved at en vigtig kompetence hos børnene er at de kan begå sig i sociale sammen hænge og i mange forskellige kontekster og arenaer, denne kompetence får de brug for både i skolen og uddannelse videre i livet men også når de senere hen skal på arbejdsmarkedet.

Konkrete initiativer
- *I legen*

Vi ved, at børn i sårbare og udsatte positioner kan være særligt udfordret i deres sociale udvikling både i legen, planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer og i daglige rutiner. For at give dem de bedste udviklingsbetingelser for og blive sociale kompetente og opleve at de mestrer det sociale, er vi bevidste om at skabe et læringsmiljø, der særligt understøtter den sociale udvikling hos alle børn. Helt konkret anvender vi de to læringsrum; gå foran og ved siden af. Når det lykkes, går vi bagved. Vi tager barnet med i mindre grupper, og skaber legeområder med andre børn fra gruppen.

Legen

Pædagogisk metodisk tilgang

Vi giver børnene mulighed for at afprøve og øve sig i leg med andre. I legen udvikler børn mange forskellige kompetencer, som de øver sig på; forhandling, gå på kompromis, vente på tur, indgå i et fællesskab samt at indtage forskellige positioner og roller, som er vigtige i forhold til at kunne agere i forskellige kontekster. De lærer at bruge sproget og aflæse andre, som også er vigtige sociale kompetencer. Derfor italesætter vi børnenes initiativer overfor hinanden i legen, og vi forstørrer de positive initiativer:

- Vi guider og anviser barnet nye veje i forhold til den gode leg og måden at være sammen på.
- Vi opfordrer, støtter og guider det enkelte barn til at tage andre med i legen, så alle børn er en del af et fællesskab.
- Vi opfordrer, støtter og guider det enkelte barn til at deltage og bidrage til legen.
- Som voksne er vi med på sidelinjen for at sikre, at der er plads til alle børn i fællesskabet.
- Vi tager initiativ til leg, og følger det, som barnet/gruppen er optaget af, og byder ind med nye perspektiver i legen.

Planlagte aktiviteter

Pædagogisk metodisk tilgang

Børns sociale udvikling er altid en del af vores pædagogiske overvejelser når vi planlægger aktiviteter. Det betyder vi altid har øje for det enkelte barn i forhold til hvor mange børn der kan deltage og hvilke aldersgrupper vi arbejder med. Vi tænker det enkelte barn ind i forhold til at mestre det sociale i aktiviteten så barnet oplever at være aktiv deltagende og barnet får mulighed for at øve sig i det sociale.

Vi sætter tydelige rammer for aktiviteten og italesætter spillereglerne, så børnene får mulighed for at agere i en tydelig og tryk ramme.

Vi hjælper barnet i de sociale spilleregler vi guider og justerer os, så børnene oplever at de mestrer aktiviteten.

- *I planlagte aktiviteter*
- *I spontant opståede situationer*
- *I daglige rutiner*

Beskriv også her, hvad I skal være særligt opmærksomme på ift. børn i udsatte positioner

<p>Spontant opståede situationer Pædagogiske metodisk tilgang Vi griber øjeblikke hvor vi oplever at børnene selv iscenesætter sociale aktiviteter. Vi guider og er på sidelinjen og trækker os når det lykkes. Vi opfordrer til at tage andre børn med når der opstår spontane situationer.</p> <p>Daglige rutiner: Det er vigtigt for os, at børnene er selvhjulpne og kan agere i forhold til de daglige rutiner. Dette kræver tryghed og mod til at øve sig. Derfor guider vi børnene, og har faste rutiner, som vi altid følger. Dette sikrer børnenes tryghed, - de kender rammen, - og giver dem frihed til at handle og agere. Børnene øver sig på at være en del af et fællesskab, hvor de bidrager og er betydningsfulde. Børn der kan og vil selv, er og bliver kompetente børn.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - At børnene udviser empati for hinanden. - Når vi ser, at barnet indgår i legerelationer og lukker andre børn ind i legen. - Når barnet tager initiativ til at deltage i leg - Når barnet udtrykker, at det har venner. - Når vi oplever, at barnet bruger det lærte, i en ny situation uden voksen hjælp. - Når vi ser, at barnet tager flere positive initiativer overfor andre. - Når vi ser, at barnet får nye kompetencer og bruger dem. - Når vi oplever at barnet mestrer forskellige sociale fællesskaber 	<p>Tegn på læring <i>Til hvert læringsmål noteres de 'tegn på læring' som I forventer at se hos børnene.</i></p>
<p>Fysisk indretning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har indrettet stuerne og legepladsen med små læringsrum, som giver børnene mulighed for; fordybelse, leg i mindre grupper og for selv at kunne definere legen. - Ud fra børnenes alder og sammensætning vurderer vi, om de kan være lidt alene på legepladsen eller på stuen, hvor de kan lege uden voksne. - Vi har indrettet "vores måde" at være i alrummet på med en café. Her kan børnene agere i kendte rammer, og de kan være selvhjulpne. - Ligeledes har vi indrettet "vores måde" at være i garderoben på så børnene kan mest muligt selv: De voksne er sammen med børnene, når de trækker i deres udendørstøj, og børnene kan spejle sig i de voksne. <p>Det pædagogiske personale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De voksne er på sidelinjen for at sikre, at der er plads til alle børn i fællesskabet. 	<p>Læringsmiljø <i>Beskriv hvilke indsatser I har fokus på indenfor alle 4 punkter om det gode læringsmiljø. Herunder skal I også beskrive hvorledes I, i jeres læringsmiljø (indenfor alle 4 områder) har fokus på børn i udsatte positioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Den fysiske indretning - Det pædagogiske personale - Børnefællesskaber - Ledelse

- Vi giver muligheder for, at børnene kan indtage forskellige roller og positioner i leg.
- Vi tager initiativ til leg, følger det barnet/gruppen er optaget af og byder ind med nye perspektiver i legen.
- Vi møblerer om, hvis vi kan se, at gruppen har brug for noget andet for at styrke legen og rutinerne.
- Vi bruger de 3 læringsrum "gå foran, ved siden af og bag ved"
- Vi giver børnene mulighed for at indgå i forskellige relationer på tværs af alder, køn og kultur.
- I legen og daglige rutiner møder og italesætter vi barnets følelser.

Børnefællesskab:

- Måden vi er sammen på, er med til at skabe samhørighed og give barnet tryghed. De voksne er rollemodeller, og det er vigtigt, at alle børn har gode relationer og venner.
- Børnene skal øve sig i at tage hensyn til andre i fællesskabet, så de lærer at respektere forskellighed.
- Det har stor betydning for børnenes tryghed og robusthed, at de har venner men også, at de udvider deres legerelationer. Vi arbejder målrettet med, at alle børn er med i en gruppe og har venner - først i det små, for senere at udvide.
- Vores spise-situationer/arrangement og vores ture ud af huset er med til at børnene får nye relationer og kendskab til andre børn på tværs af alder og køn.
- Vi er i fællesskabet særligt opmærksomme på børn i sårbare og udsatte positioner, og har fokus på at understøtte dem bedst muligt i forhold til at danne relationer og venskaber.

Ledelse:

- Fællesskab er en vigtig del af Børnehuset Petra - både for børn som voksne. Arbejdsfællesskabet er præget af faglig trivsel og et fælles pædagogisk sprog og fundament. Vi er bevidste om, at et godt fællesskab mellem de voksne har en afsmittende effekt på børnefællesskabet.
- Som faglig, pædagogisk ledelse og personale er vi enige om kerneopgaven, og det er vigtigt, at vi tør undre os og reflektere i forhold til den pædagogiske praksis. Vi skal kunne justere og ændre den pædagogiske praksis i forhold til børnegruppen samt de krav og forventninger der kommer fra samfundet omkring os.
- Der er ledelsesmæssigt fokus på at understøtte det fælles fokus i forhold til kerneopgave og den pædagogiske praksis.

3. KOMMUNIKATION OG SPROG

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Pædagogiske Læringsmål

Veludviklet og nuanceret sprog er vigtigt for børnenes læring og for at kunne begå sig i samfundet og være en aktiv del af et fællesskab. En god omgangstone er den del af børns dannelse, som betyder meget i forhold til at skabe relationer, venskaber og det at kunne indgå i fællesskaber og leg.

Vi ved, at børn i sårbare og udsatte positioner kan være særligt udfordret i det sproglige både i legen, planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer og i daglige rutiner. For at give dem de bedste udviklingsbetingelser og mest nuanceret sprog er vi bevidste om at skabe et læringsmiljø, der særligt understøtter sproget for alle børn. Helt konkret anvender vi de to læringsrum; gå foran og ved siden af. Når det lykkes, går vi bagved.

I legen

Lege i hverdagens praksis prioriteres højt da vi ved, at det bl.a. er i legen, at børn udvikler forskellige kompetencer - f.eks. vente på tur, indgå i fællesskab samt indtage forskellige positioner og roller, som er vigtige i forhold til at kunne agere i forskellige kontekster. Her er sproget en vigtig kompetence, både det verbale og det nonverbale sprog. Det er vigtigt, at børnene kan aflæse andre, og at de kan bruge sproget i forhold til at bidrage aktivt til legen.

Pædagogisk, metodisk tilgang:

- Vi guider børnene ved at gå foran, ved siden af og bagved.
- Vi skaber rum for alle børn i legen, - både det stille barn som vi hjælper til at få en plads i legen, men også de børn der fylder meget. Sprogligt stærke børn guider vi, så de øvrige børn får plads i legen.
- Vi hjælper børnene sprogligt med nye strategier i forhold til at forhandle og fordele roller i legen.
- Vi er oversætter i legen. Det betyder, at vi er med til at tolke for de børn, der kan have svært ved at forstå og læse andre børns intentioner.

Konkrete initiativer

- I legen
- I planlagte aktiviteter
- I spontant opståede situationer
- I daglige rutiner

Beskriv også her, hvad I skal være særligt opmærksomme på ift. børn i udsatte positioner

- Vi er med til at sætte ord på de ting, der foregår i legen, og når legen flytter sig.

Planlagte aktiviteter

Pædagogisk, metodisk tilgang

- I planlagte aktiviteter er vi bevidste om at stille cirkulære spørgsmål for at skabe rum for dialog og for at udvide børnenes ordforråd.
- Vi tager udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone (NUZO), fordi vi ved, at børnene er på forskellige sproglige niveauer.
- Vi tager forskellige emner op i forhold til f.eks. samlinger for på den måde at udvide børnenes sprog.
- På ture ud af huset er vi bevidste om, at det giver børnene mulighed for nye ord og et udvidet ordforråd.
- Vi arbejder med rim, remser og sang
- Vi har dialogisk læsning.
- Vi bruger sang og rytme til at understøtte børnenes sprog og sprogudvikling.

Spontant opståede situationer

Pædagogisk, metodisk tilgang

- Sprogligt griber vi børnenes initiativer f.eks. hvis de gerne vil synge, læse eller bare snakke.
- Vi er nærværende og lyttende, og går i dialog med børnene, og sætter ord på det vi ser og oplever.
- Vi stiller cirkulære spørgsmål for på den måde at udvide barnets refleksioner, tanker og fortællelyst.
- Vi bruger sang og rytme til at understøtte børnenes sprog og sprogudvikling.

Daglige rutiner

Pædagogisk, metodisk tilgang

- Vi er i alle rutiner bevidste om at sætte ord på det vi gør, og vi benævner naturligt ting og handlinger.
- Vi arbejder med sproglig opmærksomhed i forhold til alle vores rutiner, - f.eks. når vi spiser, er i garderoben, på ture ud af huset eller på badeværelset.
- Vi udvider børnenes sprog ved at gå i dialog med dem og stiller cirkulære spørgsmål.

- Når børnene sprogligt kan forhandle og fordele roller i legen.
- Når de sprogligt kan byde ind i legen.
- Når de kan hente hjælp fra de voksne i legen.
- Når vi kan se, at de kan aflæse og agere sprogligt i forhold til de andre børn i legen.
- Når vi ser, at børnene giver plads/tager plads i legen.
- Når vi hører, at børnene anvender nye ord, og bruger dem i nye sammenhænge.

Tegn på læring

Til hvert læringsmål noteres de 'tegn på læring' som forventes at se hos børnene.

<ul style="list-style-type: none"> - Når børnene forstår en besked og kan udføre den. 	
<p>Fysisk indretning For at skabe en dialog ud fra noget genkendeligt og noget, som børnene har oplevet laver/skaber vi dokumentation i børnenes øjenhøjde.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har indrettet stuerne så sangbøger og bøger er tilgængelige for børnene. - Vi spiser i Café, hvilket stiller krav til det sproglige, f.eks. hvis børnene skal have mulighed for at hjælpe sig selv og hinanden. - Vi har fysisk skabt rammen for at børn kan agere selvstændigt og være selvhjulpne. Dette stiller krav om sproglige kompetencer i alle sammenhænge. - Vi har dekorationer og billeder på væggene som skaber rum for dialog. <p>Det pædagogiske personale Vi ved, at sprog er en meget vigtig kompetence for at kunne begå sig i forskellige arenaer. For at understøtte børnenes sproglige udvikling sprogtester vi alle 3- og 5- årige. Vi arbejder med TRAS (tidlig registrering af børns sprogudvikling), og anvender dette som arbejdsredskab for at kunne tage udgangspunkt i det enkelte barns nærmeste udviklings Zone, og tænker det ind i forhold til dialogen med det enkelte barn i dialogen – f.eks. ved beskeder og måden vi taler med barnet på. Vi anvender også TRAS i forhold til sproglig opmærksomhed i planlagte aktiviteter og dialogisk læsning. Hvis vi kan se, at en gruppe børn har en særlig udfordring sprogligt, så sammensætter vi små grupper, hvor vi målretter indsatsen og aktiviteten. Vi er meget bevidste om, at vi er rollemodeller for børnene, og at vi udvider børnenes sprog og ordforråd. Vi arbejder målrettet med børnenes sprogudvikling i de daglige rutiner ved at stille cirkulære spørgsmål og stiller krav til børnenes refleksioner og sprog.</p> <p>Børnefællesskaber Vi er meget opmærksomme på den gode tone i huset og blandt børn og voksne. En god tone er vigtig for at kunne begå sig, derfor har vi fokus på en god tone i den måde, som vi kommunikerer med andre på – børn som voksne indbyrdes. I børnefællesskabet er det vigtigt, at alle børn oplever at blive respekteret og at de kan respektere andre, her spiller sproget en vigtig rolle. Vi italesætter vores forventninger i forhold til sprogbrug og den måde vi tale på.</p> <p>Ledelse Fællesskab er en vigtig del af Børnehuset Petra – både for børn og voksne, - hvor sproget spiller en vigtig rolle. I hverdagen og samspillet med hinanden er vi bevidste om, at den måde vi taler med og til hinanden på som voksne, har en afsmittende effekt på børnene. Derfor gør</p>	<p>Læringsmiljø <i>Beskriv hvilke indsatser I har fokus på indenfor alle 4 punkter om det gode læringsmiljø. Herunder skal I også beskrive hvorledes I, i jeres læringsmiljø (indenfor alle 4 områder) har fokus på børn i udsatte positioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Den fysiske indretning - Det pædagogiske personale - Børnefællesskaber - Ledelse

Pædagogisk Plan 2018

vi også ekstra meget ud af at introducere nye medarbejdere/studerende/praktikanter til vores hverdag i huset. De skal vide, hvad vi forventer, hvordan vi omgås og siger tingene til rette vedkommende - taler med og til hinanden, aldrig om hinanden. På den måde kan vi koncentrere os om kernopgaven, hvor sproget er en meget vigtig del. Vi ved, at sprog er vigtigt i forhold til børnenes fremtid og uddannelse, fordi tanker, forestillingsevne og refleksioner forudsætter, at vi har et sprog. Vi har bevidst valgt at sprogteste alle 3- og 5-årige ud fra, at der i sproget er 3 vigtige elementer, der kan være svære at få øje i forhold til børns sprog. Med sprogtesten kan vi helt nøjagtigt se om det er; "produktivt talesprog", "receptivt talesprog" eller "kommunikative kompetencer". Med dette udgangspunkt kan vi lave indsatser, der styrker lige præcis det, som det enkelte barn har brug for. For at sikre at vi har øje på alle børn og deres sproglige kompetencer, arbejder vi også med TRAS. Vi starter med TRAS allerede i vuggestuen, og skemaet følger med barnet i børnehaven. Her kan vi lave indsatser baseret på grupper og specifikt tilrettelægge indsatser, så vi udvikler lige det, der er behov for. I Børnehuset har vi sprogsprutter, som har en særlig kompetence i forhold til børns sprogudvikling. De bliver brugt som sparring for de øvrige pædagoger i huset.

4. KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Pædagogiske Læringsmål

Vi ved, at børn har brug for kropslig udfoldelse, da de gennem bevægelse lærer at mestre både de kropslige og sanselige indtryk. Det er her de gør sig erfaringer med sanser og kroppen, hvilket styrker deres koncentration i forhold til læring.

Børnene har brug for aktivt at udforske verden og kroppens muligheder, alene og sammen med andre. Gennem et bevidst pædagogisk fokus kan vi bidrage til at grundlægge børnenes glæde ved bevægelse og fysisk aktivitet i fællesskab med andre. - Aktive børn er glade børn.

Børn i sårbare og udsatte positioner kan være særligt udfordret i forhold til bevægelse og fysisk aktivitet; både i legen, planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer og i daglige rutiner. For at give dem de bedste udviklingsbetingelser ved fysisk aktivitet og deltagelse er vi som pædagogisk personale bevidste om at skabe et læringsmiljø, der særligt understøtter motorikken for alle børn. Helt konkret anvender vi de to læringsrum; gå foran og ved siden af. Når det lykkedes, går vi bagved.

Legen

Lege i hverdagens praksis prioriteres højt da vi ved, at det bl.a. er i legen, at børn udvikler forskellige kompetencer - f.eks. vente på tur, indgå i fællesskab og at indtage forskellige positioner og roller, som er vigtige i forhold til at kunne agere i forskellige kontekster.

Fysisk udfoldelse er her en vigtig kompetence både i forhold til at kende sig selv og sin fysiske kunnen. Det at kunne afstemme sig fysisk i forskellige situationer og kontekster for at kunne bidrage aktivt i leg, i planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer og daglige rutiner. Det er i legen, at børnene øver sig på at udfordre sig selv og hinanden i forhold til bevægelse.

Konkrete initiativer

- I legen
- I planlagte aktiviteter
- I spontant opståede situationer
- I daglige rutiner

Beskriv også her, hvad I skal være særligt opmærksomme på ift. børn i udsatte positioner

Pædagogisk, metodisk tilgang:

- Vi guider børnene ved at gå foran, ved siden af og bagved.
- Vi skaber rum for, at alle børn kan deltage aktivt i legen, - både det barn som motorisk kan være udfordret men også de børn, der motorisk har brug for udfordringer i legen, hjælper vi til at finde en plads, hvor de alle kan bidrage for at føle sig som en aktiv del af legen og fællesskabet.
- Vi er meget opmærksomme på børnenes motoriske forskelligheder, og vi opmuntrer børnene til at øve sig.

Planlagte aktiviteter

Pædagogisk, metodisk tilgang

- I planlagte aktiviteter er vi bevidste om, at børnene kan være i forskellige tilstande f.eks. high og low arousal. Vi understøtter og har særligt opmærksomhed på børnenes tilstande og arousal, når vi har planlagte aktiviteter, så vi tilgodeser alle børn.
- Vi er bevidste om, at vi skaber bevægelsesglæde hos børnene - fx præsenterer vi dem for mange forskellige måder at bevæge sig på, og det at få pulsen både op og ned.
- Vi tager udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone (NUZO), da vi ved, at børnene er på forskellige motoriske niveauer.
- Vi præsenterer børnene for forskellige lege i forhold til f.eks. samlinger for på den måde at udvide børnenes kendskab og glæde ved bevægelse.
- På ture ud af huset er vi bevidste om, at det giver børnene mulighed for bevægelse og sanseindtryk. De får mulighed for at bevæge sig i forskelligt terræn og på forskelligt underlag.

Spontant opståede situationer

Pædagogisk, metodisk tilgang

- Vi griber børnenes initiativer ved at gå med - fx i en fangeleg, en sangleg eller en dogmeleg.
- Vi agerer ved at opmuntre børnene, når vi ser at de på eget initiativ udfordrer sig selv fx i klatrestativet, på motorikbanen eller på gyngen.

Daglige rutiner

Pædagogisk, metodisk tilgang

- I daglige rutiner lærer vi børnene om hygiejne, og hvad den betyder for deres egen sundhed og for fællesskabet
- Vi er bevidste om vigtigheden af at pirre børnenes sanser og kropsbevidsthed.
- Vi er i alle rutiner bevidste om, at børn lærer gennem aktiv deltagelse og egne erfaringer.

Pædagogisk Plan 2018

<ul style="list-style-type: none"> - Vi ved, at børn har brug for at øve sig for at kunne mestre. Vi arbejder derfor med at styrke børnenes fin- og grovmotorik, og opmuntrer dem til at øve sig. - Vi gør ikke noget børnene selv er kompetente til, men vi går altid foran, ved siden af og bagved, når det lykkedes. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Når børnene efterspørger bestemte fysiske aktiviteter. - Når børnene viser glæde ved at bevæge sig. - Når de mere forsigtige og forbeholdne børn får mere gå-på-mod til at deltage og øve sig. - Når børn sætter ord på fx at de kan lugte/dufte mad, blomster mv. - Når børn mestre at lyne en lynlås, knappe en knap og tage støvler på. 	<p style="text-align: center;">Tegn på læring</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Til hvert læringsmål noteres de 'tegn på læring' som I forventer at se hos børnene.</i>
<p>Fysisk indretning</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi har indrettet et klatrerum i børnehaven og et i vuggestuen, som indbyder til fysisk aktivitet. Det er rum, hvor børnene udfordres kropsligt og til bevægelse. - Vores legeplads er indrettet så den inspirerer til fysisk udfoldelse og aktivitet men også til de stille, sanselige oplevelser. - Vi har indrettet stuerne så møblerne hurtigt kan flyttes, og der bliver rum til bevægelse. - Vi spiser i Café, hvilket stiller krav til det motoriske, hvor børnene selv skal dække bord og kravle op på skamler. De skal kunne bevæge sig med noget i hænderne, og der er trappe-trin, hvor de skal op og ned. - Vi har fysisk skabt rammen for, at børn kan agere selvstændigt og være selvhjulpne. Dette stiller krav til fin- og grovmotorik men også til deres balance. - Vi har mange forskellige klatreting på legepladsen, som appellerer til børnenes fantasi, bevægelse og sanser. <p>Det pædagogiske personale</p> <p>Vi ved, at sanser og motorik er vigtige kompetencer for at kunne begå sig i forskellige arenaer. For at understøtte børnenes bevægelse og sanser tager vi på ture til mange forskellige steder, som er med til at give børnene sanseoplevelser og mulighed for bevægelse.</p> <p>Vi er bevidste om at udeliv og bevægelse hænger sammen, og derfor er vores børn ude mindst én gang om dagen uanset vejr og vind.</p> <p>Vi ved, at der er børn der har brug for at få pulsen op og det understøtter vi ved at arbejde med bevægelse på mange forskellige måder - både via leg, planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer og daglige rutiner.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Læringsmiljø</i></p> <p><i>Beskriv hvilke indsatser I har fokus på indenfor alle 4 punkter om det gode læringsmiljø. Herunder skal I også beskrive hvorledes I, i jeres læringsmiljø (indenfor alle 4 områder) har fokus på børn i udsatte positioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Den fysiske indretning</i> - <i>Det pædagogiske personale</i> - <i>Børnefællesskaber</i> - <i>Ledelse</i>

Børnefællesskaber

Vi er meget opmærksomme på bevægelse i dagligdagen, små børn vil gerne bevægelse, og oplever gennem sanser og egen kropslige erfaringer. Dette skaber vi rum til i fællesskabet og børnene imellem. Vi understøtter børnenes forskelligheder i gruppen i forhold til det motoriske og deres sanseintegration. Vi arbejder med børnene i mindre grupper og ud fra alder/udvikling i forhold til sanser, ligesom vi udfordrer dem motorisk.

Ledelse

For at børn får et sund og aktivt liv er det vigtigt, at vi som voksne/rollemodeller er med til at grundlægge sunde vaner hos børnene. Her spiller krop, sanser og bevægelse en meget vigtig rolle i forhold til børns fysiske, psykiske og sociale udvikling.

For at børn senere i livet skal forblive fysisk aktive skal de i barndommen opleve glæden ved at være fysisk aktive, ligesom de skal have gode erfaringer med deltagelse i forskellige aktiviteter og fællesskaber. Her skal vi som pædagogisk personale bidrage til at skabe rammer for at børnene kan være aktive og i bevægelse. Dette gør vi bedst ved, at vi som et samlet personale har fokus på vigtigheden af bevægelse.

I Børnehuset Petra har vi desuden en medarbejder, som er med i Motorikpatruljen. Medarbejderen har desuden et fast punkt på dagsorden til alle personalemøder, så det samlede personale inspireres med nye ideer til bevægelse. Som personalegruppe er vi enige om, at børns bevægelse er en vigtig del af kerneydelsen, og at vi som pædagoger bidrager til at skabe glæde ved at være aktiv i egen læring - gennem krop og bevægelse, - og at vi derigennem skaber grobund for aktive medborgere, der kan deltage i et demokratisk samfund.

6.Natur, udeliv og science

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, og som giver børnene mulighed for at opleve, hvordan de som menneske er forbundet med naturen. Det skal desuden give børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så de får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge - herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Pædagogiske Læringsmål

Vi ved, at natur og udeliv giver børnene sanseoplevelser, og at det styrker deres fantasi og kreativitet. Det pirrer deres nysgerrighed og appellerer til at eksperimentere med det de oplever og finder i naturen.

Vi oplever, at børnene er meget optaget af f.eks. årstidernes skiften, vejr-fænomener, vand, luft, ild og de dyr, som de kan finde i naturen. For at skærpe børnenes læringsmiljø giver vi dem mulighed for at eksperimentere og lave forsøg med f.eks. vand og planter, og følger fx dyrene og deres færden i naturen. Alt dette er med til at give børnene en begyndende forståelse og viden om, hvordan vi som mennesker er forbundet med naturen, - hvor vigtig naturen er for os og skaber bevidsthed omkring god opførsel i naturen og hvordan vi skal passe på den.

Vi ved, at børn i sårbare og udsatte positioner kan være særligt udfordret i forhold til natur og udeliv både i forhold til legen, planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer og i daglige rutiner. For at give dem de bedste udviklingsbetingelser og bedste forudsætninger for at få gode oplevelser i og med naturen er vi bevidste om at skabe et læringsmiljø, der særligt understøtter børnenes nysgerrighed og mod på at udforske og eksperimentere i naturen, for på den måde at grundlægge børnenes dannelse i forhold til naturen og udeliv. Helt konkret anvender vi de to læringsrum; gå foran og ved siden af. Når det lykkedes, går vi bagved.

Legen

Vi ser, at børnene inddrager naturen som en del af legen f.eks. bliver blade til penge i butikken og pinde bliver brugt til mange forskellige ting. Sand i sandkassen er forskelligt afhængigt af vejret, de finder forskellige små dyr, som de holder som husdyr og fodrer. Vi ser,

Konkrete initiativer

- *I legen*
- *I planlagte aktiviteter*
- *I spontant opståede situationer*
- *I daglige rutiner*

Beskriv også her, hvad I skal være særligt opmærksomme på ift. børn i udsatte positioner

at de bruger træstubbene til at flytte rundt på og stable, og plukker blomster, som indgår i legen.

Pædagogisk, metodisk tilgang:

- Vi guider børnene ved at gå foran, ved siden af og bagved i forhold til, hvordan vi bruger naturen, og hvordan vi passer på dyr og planter.
- Vi giver børnene mulighed for at eksperimentere i legen, når de inddrager naturen. Som voksne stiller vi os til rådighed med vejledning, viden og hjælp.
- Vi stiller ting til rådighed i legen som f.eks. dyreglas, forstørrelsesglas og terrarium i forhold til det børnene er optaget af, og vi snakker om, hvad dyrene spiser, hvilken årstid det er osv.

Planlagte aktiviteter

Pædagogisk, metodisk tilgang:

- Som en naturlig del af vores praksis, er vi meget bevidste om at snakke årstider og vejr med børnene
- Vi prioriterer udeliv højt, og tager udgangspunkt i naturen og årstiden i forhold til de aktiviteter vi planlægger.
- Vi tænker årstid og natur ind i forhold til f.eks. vores ture ud af huset.
- Vi følger børnenes spor i forhold til vores planlægning af aktiviteter for at understøtte børnenes naturlige nysgerrighed og deres lyst til at eksperimentere
- Naturen og årstiden er også tænkt ind i forhold til f.eks. traditioner i Børnehuset Petra
- Vi bruger ting fra naturen - f.eks. tager vi sne ind, og ser hvad der sker, når det kommer ind i stuetemperatur.

Spontant opståede situationer

Pædagogisk, metodisk tilgang

- Vi er meget opmærksomme på, hvad børnene er optaget af f.eks. i legen, og her griber vi deres initiativ og inddrager deres interesser og nysgerrighed.
- Vi guider i forhold til eksperimenter, og søger gerne ny viden sammen med børnene - f.eks. bruger vi iPad til at finde navne på dyr og finder ud af, hvad de spiser, hvordan de bor osv.
- Vi opfordrer børnene til at eksperimentere ved at stille cirkulære spørgsmål og derigennem pirre deres nysgerrighed.
- Vi graver sammen med børnene, og snakker om sandets forskellighed i forhold til om det er tørt eller vådt.

Daglige rutiner

Pædagogisk, metodisk tilgang

- Vi er ude hver dag og gerne flere gange om dagen i al slags vejr.

Pædagogisk Plan 2018

<ul style="list-style-type: none"> - Vi italesætter vejret i forhold til udeliv, og snakker med børnene om, hvilket tøj der passer til årstiden. - Vi spiser ude så snart det er muligt. - Tingene på legepladsen skifter i forhold til årstiden - Vi smører børnene med solcreme, når UV inddækket er over 3. - Vi har cyklefri fredag, hvilket appellerer til børnenes kreativitet og fantasi i forhold til at bruge legepladsen på en anden måde. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Når vi ser, at børnene agerer på en hensigtsmæssig måde i forhold til smådyr og insekter. - Når børnene uopfordret selv eksperimenterer med f.eks. vand og sand - Når børnene selv henvender sig for at få sat navn på et nyfundet insekt. - Når børnene selv snakker om årstiden og vejret. - Når børnene uopfordret selv fortæller, hvilket tøj de skal have på ud i forhold til årstiden. - Når børnene genkender steder hvor de før har været på tur i forhold til hvilken årstid, det er -f.eks. på kælkebakken, anemone tur eller til stranden. 	<p style="text-align: center;">Tegn på læring</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Til hvert læringsmål noteres de 'tegn på læring' som I forventer at se hos børnene.</i>
<p>Fysisk indretning</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vores legeplads er indrettet, så den inspirerer til fysisk udfoldelse og aktivitet men også til de stille, sanselige naturoplevelser. - Vi spiser i Café, også på legepladsen, når vejret tillader det. Her spiser vi også, hvis det er varmt. Når det regner, trækker vi bordene ind under halvtaget. Her lytter børnene til regnens trommen på taget, og oplever at vi kan spise ude trods regn. - Vi har fysisk skabt rammen for, at børn kan agere selvstændigt og være selvhjulpne i garderoben og på vej ud på legepladsen. - Vi har mange forskellige ting, som kan bruges på legepladsen i forhold til naturen og udelivet. - Vi har skoven som nabo, og den bruger vi. - Vi har buskort, som anvendes til at give børnene bl.a. naturoplevelser. <p>Det pædagogiske personale</p> <p>Vi ved, at gode vaner grundlægges i barndommen, og at det sker via gode og positive oplevelser. Derfor har vi som voksne en meget vigtig rolle i forhold til, hvordan børnene, som voksne kommer til at agere og reagere i forhold til naturen, og de ressourcer der er forbundet med denne.</p> <p>Vi tror på, at vi sammen med børnene kan grundlægge en god vane og holdning til, at vi skal passe på naturen, dyrene og de ressourcer, som vi som mennesker har meget brug for. Dette gør vi ved at vise børnene, at vi sammen skal passe på naturen og dens ressourcer - f.eks. ved, at vi ikke smider vand ud, og at vi rydder op efter os, inden</p>	<p style="text-align: center;"><i>Læringsmiljø</i></p> <p><i>Beskriv hvilke indsatser I har fokus på indenfor alle 4 punkter om det gode læringsmiljø. Herunder skal I også beskrive hvorledes I, i jeres læringsmiljø (indenfor alle 4 områder) har fokus på børn i udsatte positioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Den fysiske indretning</i> - <i>Det pædagogiske personale</i> - <i>Børnefællesskaber</i> - <i>Ledelse</i>

vi går fra skoven. Vi smider ikke affald eller andet, når vi er på tur, men har altid poser med, så vi kan samle op efter os.

Vi pirrer børnenes nysgerrighed og opfordrer til, at de eksperimenterer så de får så bred en viden om og forståelse af naturen som muligt. Vi arbejder med den sociokulturelle læring, og inddrager den kognitive læring, når det falder naturligt i forhold til børnenes nysgerrighed for på den måde at udvide deres viden og forståelse for naturen.

Børnefællesskaber

Vi oplever, at naturen og udeliv er noget der kan samle børnene. De oplevelser og det der sker ude i naturen, vækker børnenes nysgerrighed og interesse. De er meget optaget af alt det de kan finde i naturen og på legepladsen, og vil rigtig gerne dele deres opmærksomhed og fund med andre børn. Derved opstår der grupper og fællesskaber.

Vi er som voksne opmærksomme på de børn, der skal hjælpes til at deltage, og bidrager aktivt i forhold til de grupper og børnefællesskaber der opstår, når det gælder naturoplevelser og udeliv. Vi følger børnenes spor i naturen og deltager aktivt i forhold til, hvad børnene er optaget af, og vi inddrager naturligt alle børnene - også de børn, som måske er lidt tilbageholdne og ikke bidrager aktivt. Dette for at udvide børnenes viden og interesse men også for, at de oplever at være en del af fællesskabet.

Ledelse

Vi ved, at det er vigtigt, at vi som voksne er rollemodeller i forhold til den måde børnene agerer på i naturen og på legepladsen. Vi ved også, at det er i barndommen, at de gode vaner grundlægges i forhold til, hvordan vi agerer og bruger naturen. Derfor sætter vi som voksne rammen for, hvordan vi agerer og behandler naturen. F.eks. knækker vi ikke grene af træerne i skoven men bruger det, der naturligt ligger i skovbunden. Vi rydder op efter os, og samler også det op, som andre måtte have smidt i naturen, og italesætter hvorfor vi gør dette. Vi tager hensyn til skov og naturen, og italesætter hvilke ressourcer vi får fra naturen - f.eks. vand, som er en vigtig ressource, som vi skal passe på.

I Børnehuset Petra har vi frugttræer og bærbuske, som vi høster fra og bruger i madlavningen. Vi opfordrer børnene til ikke at hælde mere vand op, end de kan drikke, da det så skal smides ud og går til spilde. Vi har fokus på at undgå madspild, og smider f.eks. ikke den mad ud, som børnene ikke kan spise. Det kommer tilbage i madkassen, og ofte bliver det spist senere på dagen.

Pædagogisk Plan 2018

I Børnehuset Petra er vi til natur og udeliv. Det er en stor del af vores hverdag, og derfor er det vigtigt, at vi er med til at passe på naturen og dens ressourcer. Det er vi som personale meget enige om.

1. KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Pædagogiske Læringsmål

Vi ved at barndommen har stor betydning for børnenes tilegnelse og forståelse for forskellige kulturer, æstetik og fællesskab. Det er i barndommen værdier grundlægges og da børnene tilbringer meget af deres vågne tid i institution, har vi som personale en vigtig rolle i forhold til børns kulturelle, æstetiske og fællesskabsdannelse, her er vi opmærksomme på indtryksdimensionen og udtryksdimensionen så børnene får begge dimensioner i deres dagligdag.

Vi ved, at børn i sårbare og udsatte positioner kan være særligt udfordret i forhold til kultur, æstetik og fællesskab både i forhold til legen, planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer og i daglige rutiner. For at give dem de bedste udviklingsbetingelser og bedste forudsætninger for at kunne deltage og få gode oplevelser i og med kultur, æstetik og fællesskab er vi bevidste om at skabe et læringsmiljø, der særligt understøtter børnenes nysgerrighed og mod på at udforske og eksperimentere med det kreative og forbereder dem ekstra når vi f.eks. skal på tur hvor vi ved, at de kan være særligt sårbare og udsatte. Helt konkret anvender vi de to læringsrum; gå foran og ved siden af. Når det lykkedes, går vi bagved.

Legen

I Børnehuset Petra forstår vi læring som en proces, hvor børn tilegner sig viden og færdigheder gennem de erfaringer, de gør sig ved at

Konkrete initiativer

- I legen
- I planlagte aktiviteter
- I spontant opståede situationer
- I daglige rutiner

Beskriv også her, hvad I skal være særligt opmærksomme på ift. børn i udsatte positioner

deltage og bidrage i samspil med andre. Børnene ses som medskabere af læring ved at være undersøgende og aktive, og vi tillægger legen en central betydning for læringen.

Legen

Pædagogisk metodisk tilgang.

Vi ser at børnene inddrager forskellige former for udtryksformer i legen. De bruger f.eks. udklædningstøj, de optræder for hinanden, de bruger sang og musik. De kan også producere forskellige ting til legen, hvor de bruger deres kreative evner, det kan f.eks. være penge til købmandsbutikken. Vi stiller materialer til rådighed i forhold til børnenes leg, så de har mulighed for at fremstille det de har brug for i legen.

I planlagte aktiviteter

Pædagogisk metodisk tilgang.

Vi tænker kultur og traditioner ind i forhold til planlagte aktiviteter. Indtryksdimensionen hvor vi f.eks. tager i biografen, vi besøger kunsten i Aalborg for at se udstillinger eller Lindholm høje hvor der er historie og fortidslevn fra vikingetiden og et museum. Vi tager også i Kildeparken og ser og lytter til de syngende træer.

Udtryksdimension

Vi udfordrer børnenes kreative evner i forhold til at skabe forskellige ting, som tegninger, malerier og håndarbejde.

Vi er opmærksomme på at tænke traditioner ind i forhold til vores planlagte aktiviteter. F.eks. fremstiller vi sammen med børnene også forskellige traditionelle ting til de forskellige traditioner så som påsketing, hvor vi planter karse så vi på den måde også tænker naturen ind i traditioner. Vi deltager i musikalsk legestue hvor børnene udtrykker sig i det musiske. Vi er meget bevidste om hvordan vi formidler børnenes kunst og kreationer.

Spontant opståede situationer

Pædagogisk metodisk tilgang

Vi følger børnenes spor og stiller materialer til rådighed for børnenes spontanitet, f.eks. lavede børnene MGP (melodi grand prix) hvor de optrådte for hinanden, vi stillede mikrofon og anlæg til rådighed. Vi ser mest udtryksdimensionen i spontant opståede situationer og her er børnene skaber af egne kunst og kultur.

I daglige rutiner

Pædagogisk metodisk tilgang

Vi har en kultur i Børnehuset Petra og hvor vi har tænkt traditioner og børns dannelse ind i vores daglige rutiner. Vi har tilrettelagt alle vores rutiner så det giver alle børn mulighed for at deltage og være kreative, selvbestemmende, medbestemmende og medskabere af fællesskabet. På den måde styrkes børnenes dannelse i forhold til at indgå i et demokratisk samfund.

- Når vi oplever at børnene på eget initiativ inddrager kunst og musik i deres lege

Tegn på læring

Pædagogisk Plan 2018

<ul style="list-style-type: none"> - Når vi ser at børnene på eget initiativ bruger egen kulturelle oplevelser i legen. - Når børnene går i dialog om billeder der hænger på væggene eller den musik de hører - Når børnene på eget initiativ italesætter oplevelser der har gjort indtryk på dem - Når børn på eget initiativ er skabende i legen. 	<p><i>Til hvert læringsmål noteres de 'tegn på læring' som I forventer at se hos børnene.</i></p>
<p>Vi er bevidste om hvilken betydning vores fysiske indretning har for børnenes dannelse i forhold til kultur, æstetik og fællesskab, derfor har vi tænkt kunst ind som en naturlig del af vores udsmykning. Både kunst som er lavet af en kunstner og det børnene har selv lavet.</p> <p>Udtryksdimensionen Vi har bl.a. en jord som er lavet af ler og kakler som børnene har været med til at skabe sammen med en kunstner. Vi har sammen med børnene lavet malerier som har været udstillet i byen og som nu hænger i Børnehuset Petra.</p> <p>Vi har mange materialer, så som maling, farver, papir osv. som er tilgængelige for børnene så de har mulighed for at udfolde sig kreativt.</p> <p>Indtryksdimensionen Vi har billeder som er lavet af kunstner ude fra, vi har bøger og musik som er tilgængeligt for børnene.</p> <p>Det pædagogiske personale Vi ved det har stor betydning at vi som voksne præsenterer børnene for forskellige kulturer, kunst og æstetik. Vi ved også at det er vigtigt at vi sætter rammen for fællesskabet og at vores pædagogiske tilgang har stor betydning for at alle børn kan bidrage og deltage aktivt i fællesskabet. Vi har en vigtig rolle i forhold til at alle børn føler at de hører til og er en del af fællesskabet. At de får en grundlæggende viden og læring i forhold til at kunne indgå og bidrage i forhold til den kultur og kunst om de er en del af. Vi bruger ICDP og tager udgangspunkt i det enkelte barns kultur og nærmeste udviklingszone for på den måde at sikre at alle børn oplever at være værdifulde og kan bidrage aktivt og indgå i fællesskabet, med deres kompetencer og kreative evner.</p> <p>Børnefællesskab For os har det stor betydning at alle børn oplever at de er en aktiv del og betydningsfulde for fællesskabet. Vi arbejder med dannelse i</p>	<p style="text-align: center;">Læringsmiljø</p> <p><i>Beskriv hvilke indsatser I har fokus på indenfor alle 4 punkter om det gode læringsmiljø. Herunder skal I også beskrive hvorledes I, i jeres læringsmiljø (indenfor alle 4 områder) har fokus på børn i udsatte positioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Den fysiske indretning - Det pædagogiske personale - Børnefællesskaber - Ledelse

forhold til den måde vi er sammen på og inddrager traditioner og kunst som en naturlig del af fællesskabet i Børnehuset Petra. Børnes tryghed har stor betydning for deres kreative evner, fantasi og udfoldelse derfor er det grundlæggende at alle børnene føler sig trygge og accepteret i gruppen. Uanset hvor barnet kommer fra og hvad de har med, er det vigtigt at vi accepterer at der kan være forskellige normer og kulturer. Vi skal som pædagogisk personale inddrage dette i vores arbejde med gruppen for at sikre at alle børn får mulighed for at føles sig kompetente til at bidrage ud fra deres egen baggrund.

Ledelse

Det er vigtigt at vi som personale kan acceptere forskelligheder, både de personlige de kulturelle og æstetiske, for at kunne sikre at alle børn oplever at være værdifulde og kompetente i forhold til nye indtryk og skabertrangen.

Det er vigtigt at vi som voksne orienterer os og holder os opdateret i forhold til samfundet omkring os i forhold til indtryksdimensionen for at kunne planlægge den pædagogiske praksis i forhold til børnenes viden og læring, hvor vi bruger vores buskort rigtig meget. Men vi er også meget bevidste om at det har stor betydning at vi har nye bøger og udsmykning for at pirre børnenes nysgerrighed og interesse for kunst og æstetik

Vi sikrer udtryksdimensionen og det gør vi ved at vi har de materialer der passer til aldersgruppen og at vi bevidst planlægger dagligdagen, aktiviteter og følger børnenes spor. At vi har materialer der er tilgængelige for børnenes kreativitet og fantasi så de har mulighed for at udtrykke sig.

Vores kultur har stor betydning for at børnene på sigt kan bidrage og indgå i det demokratiske samfund. Derfor har vi som pædagogisk personale en vigtig rolle i forhold til at børnene inddrages, udfordres og oplever sig som kompetente i forhold til sig selv og deres baggrund og kultur.

4.1 Evaluering af læreplanstemaer

Som tidligere nævnt foreskriver Dagtilbudsloven, at der skal dokumenteres og følges op på mål i læreplanstemaerne. Derfor evaluerer det enkelte dagtilbud hvert 2. år skriftligt mindst et af læringsmålene i hvert læreplanstema. Evalueringen af læringsmålet tager udgangspunkt i et eller flere af de konkrete initiativer, som er knyttet op på delmålet.

Til konceptet for Pædagogiske Planer skal der udviklet en skabelon, som skal danne rammen for evalueringsarbejdet og som er justeret i forhold til den nye dagtilbudslov 2018.

5. HVORNÅR?

Der vedtages overordnede politiske mål for Dagtilbudsområdet hvert andet år. På baggrund af de overordnede mål udarbejder kommunens dagtilbud deres Pædagogiske Planer.

De Pædagogiske Planer er 2-årige. Hvert andet år udarbejdes der aktivitetsplaner for arbejdet med de pædagogiske planer.

Dagtilbuddene sender hvert andet år deres Pædagogiske Plan til fagenheden Børn & Kultur, hvor de opbevares hos dagtilbudschefen og den pædagogiske konsulent. Det årlige tilsynsbesøg tager bl.a. udgangspunkt i dagtilbuddets Pædagogiske Plan.

Jf. loven er det Byrådet, der skal:

- godkende den pædagogiske læreplan og vurdere om målene for børnenes læring er rimelige, målbare, relevante og tilstrækkelige, og at aktiviteter og metoder kan føre til målopfyldelse
- drøfte evalueringerne og drøfte hvorvidt dagtilbuddene arbejder tilfredsstillende med metoder og aktiviteter samt tage stilling til, om de giver anledning til yderligere handling

Byrådet har delegeret denne kompetence til forvaltningen. Afrapporteringen forgår som følger:

År 1 - Børne- og Skoleudvalget forelægges et notat omkring tilsyn og status på arbejdet med læreplanstemaerne.

Pædagogisk Plan 2018

År 2 - Der udarbejdes Faglige Kvalitetsoplysninger jvf. Dagtilbudsloven, som forelægges Børne-
Og Skoleudvalget